

NAGRAWAĆ (39) *vb impf*

Pierwsze i trzecie a jasne (w tym w pierwszym 1 r, błędne znakowanie). ◇ W inf: -gra- (4), -grǎ- (1); -gra- Mqcz, SkarŻyw, WujNT; -gra- : -grǎ- RejPos (1:1). ◇ W pozostałych formach: -grǎ- (24), -gra- (6); -gra- MurzNT; -grǎ-: -gra- RejPs (5:4), Leop (1:1).

inf nagrawać (3). ◇ praes 1 sg nagrǎwǎm (2). ◇ 2 sg nagrǎwǎsz (2). ◇ 3 sg nagrǎwǎ (1). ◇ 3 pl nagrǎwǎjǎ (3). ◇ praet 3 sg m nagrǎwǎł (3). ◇ 2 pl m pers -ście nagrǎwali (1). ◇ 3 pl m pers nagrǎwali (13). ◇ fut 3 sg m nagrawać będzie (1). ◇ 3 pl m pers będą nagrawać (1). ◇ imp 2 sg nagrǎw(a)j (1). ◇ con 3 sg f by nagrǎwała (1). ◇ 3 pl m pers by nagrǎwali (1). ◇ part praes act nagrǎwǎjǎc (6).

Sl stp notuje, Cn brak, Linde XVI – XVII w.

1. Szydzić, urǎgać, wystawiać na pośmiewisko; *subsannare* Vulg, *Pol Ani*; *illudere* *PolAnt*, *Vulg*; *cavillari*, *insultare* *Mqcz* (33) : *Insulto* [...], *Naśmiewam* *fie z kogo/ Błáznuję/ Nágrawam. Mqcz* 365c.

nagrawać komu (1): *oneż rzekną/ (nágrǎwǎiǎc tobie) zwiedli cię/ [...] mężowie ípokoyni twoi Leop Ier* 38/22.

nagrawać kogo (29): *nágrǎwǎli nas każǎc nam y grǎc y ípiewǎc RejPs* 204; *RejKup* g3v, g4; *Leop Luc* 22/63; *A widząc Sarǎ Agǎry Egipcyǎnki íyna [...] ízydzǎcego (marg) Nágrǎwǎł Izǎákǎ (-) Rzekła do Abrǎhǎmǎ BibRadz Gen* 21/9; *Mqcz* 42b, 365c; *A gdy cie íwiǎth niewinnie nágrǎwǎć będzie/ maísz obmowę Pǎnǎ íwoiego RejPos* 336, 311v, 321v; *BudBib* 2. *Par* 36/16; *SkarŻyw* 226; *WujNT* 121, *Mar* 10/34, *Luc* 22/63, 23/36. *Cf nagrawać kogo czym; Z przytoczeniem; »żartownie nagrawać«.*

nagrawać kogo czym (5): *RejPs* 31, 51v; *RejKup* h5v; *iefliby iedná ítronǎ drugǎ [...] íłowy iǎkiemi nie vczǎiwémi á zwǎdliwemi nágrǎwǎłǎ SarnStat* 1163. *Cf »nagrawać naigrawaniem«.*

Ze zdaniem dopełnieniowym [że] (2): *ábych miał ílufǎnǎ wymówkę/ onem ktorzy żǎrtownie mię nágrǎwǎiǎ iz ia mocnie dufam/ obietnicam twoiem. RejPs* 178v; *WujNT* 121.

Z przytoczeniem [w tym: forma osobowa przy imiesłowie typu „mówiǎc” (3), imiesłów przy formie osobowej typu „mówił” (3); z mowǎ zależnǎ (1); kogo (5)] (6): *gdy mię nágrǎwǎli niektorzy pytǎiǎc gdzieś podział onego bogǎ íwoiego. RejPs* 63v; *MurzNT Matth* 27/29; *Powíada też poíeł nágrǎwǎiǎc nas/ czemu zǎíę íeruzǎlem/ y ynych krǎin od pogan w żíetych nie dobédziemy BielKron* 232; *LatHar* 713; *A klǎniǎiǎc íię przed nim/ nágrǎwǎli go/ mówǎiǎc: Bǎdż pozdrowion krolu Zydowǎlki. WujNT Matth* 27/29, *Matth* 27/41.

W połączeniach szeregowych (2): *ktorzy go mieli vbiczǎwǎć/ vplwǎć/ nágrǎwǎć/ á ná ofǎtek zǎbíć RejPos* 311v; *WujNT Mar* 10/34.

Zwroty: »nagrawać [kogo] naigrawaniem» (1): *nagrawali mnie naigrawaniem [subsannaverunt me subsannatione] zgrzytali na mię zębami íwymi. WróbŻółt* 34/16.

»żartownie nagrawać [kogo]« (3): *vǎpǎdnie tym rádǎc/ [...] ktorzy znienawíłci á bez przyczyny żǎrtownie nágrǎwǎli mię. RejPs* 52, 178v, 179.

Szeregi: »nagrawać i blużnić« (1): *Zydzǎ y haeretycy nágrǎwǎiǎ y bluzniǎ tegoż Pǎnǎ w náśwíetǎzym Sǎkrǎmenćie: [...] że íię im tǎm widomie nie vkaże. WujNT* 121.

»nagrawać i urǎgać się« (1): *O kǎcerǎtwo Arryǎńlkie czemu nágrǎwǎłsz y vrǎgǎłsz íię [możliwa też lekcja: nagrawasz ... się] SkarJedn* 27.

2. *Wprowadzać w błąd, zwodzić; tu o złych duchach: ukazywać się jako zwidy, strachy [kogo (A) czym] (1)* : iż w takich ruinach á w tych mieyfcach opuśtośzających owi dyabełkowie co ie latáwcámi zowiemy ktorzy tu prośte ludzi [...] obłudnościami śwemi á chytróściami śwemi z wiáry zwodzą/ á nágrawáią/ tám pośpolicie rádzi miefzkáią *RejAp* 148.

3. *Dręczyć, gnębić, krzywdzić, prześladować; conculcare, expugnare, impugnare Vulg (5)* : boć myę człowiek depce/ Przez cały dzień nágrawáiąc [náieždźáiąc *WujBib Ps* 55/2] tak mię frodze trefce *LubPs* O2.

nagrawać kogo (4): niedopuśfczay iem więcey tego/ áby też oni więcey [!] bez przyczyny nágrawáli mnie. *RejPs* 52v, 83; *LubPs* cc6v. *Cf nagrawać kogo za co*.

nagrawać kogo za co (1): Ieśliż też komu złość zá złość tu kyedym oddawał/ Tedyć flufśnye nyeprzyyacyeł zá to myę nágrawał [Niechay prześzláduie nieprzyiaćiel duśzę moię *WujBib Ps* 7/6] *LubPs* B6.

Synonimy: 1. *naśmiewać, naśmiewać się, podrzeźniać, pośmiewać, pośmiewać się, szydzić, urągać, urągać się, wyśmiewać*; 2. *mamić, mylić, omylać, oszukawać, zwodzić*; 3. *ciężzyć, cisnąć, dokuczać, dręczyć, gnębić, gnieść, najeżdżać, przenaśladować, ścisnąć, trapić, trestać, ucisnąć*.

Formacje współrdzenne cf GRAĆ.

Cf **NAGRAWAĆ SIĘ, NAGRAWAN, NAGRAWANIE, NAIGRAWAĆ**

KW